

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 21.10.2020

E 113/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n ihmiskaupan vastaisen toiminnan tehostaminen; uuden lähestymistavan valmistelu; Maahanmuuttoviraston lausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Maahanmuuttoviraston asiantuntijaa etäkuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa. Maahanmuuttovirasto kiittää kutsusta ja lausuntopyynnöstä.

Maahanmuuttovirasto on laatinut lausunnon yhteistyössä osana virastoa toimivan ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kanssa.

Maahanmuuttovirasto pitää yleisesti ottaen perustelumuiistioon kirjattuja linjauksia kauttaaltaan hyvinä ja kannatettavina. Maahanmuuttovirasto pitää tarpeellisenä ihmiskaupan vastaisten toimien tehostamista unionissa.

Ihmiskauppa todella on rikollisuutta, joka tulee ilmi harvoin rikosilmoitusten kautta ja vaatii siten tehokkaita toimia ihmiskaupan paljastamisessa ja ilmitulon edistämässä. Sekä kansainvälisesti että Suomen kontekstissa on tiedossa, että ihmiskaupan ilmitulon esteenä voi olla hyvin monenlaisia seikkoja ja vaikka nämä ovat eri valtioissa myös osin erilaisia, esitys siitä, että komissio identifioisi hyviä keinoja ja tehokkaiksi havaittuja parhaita käytäntöjä, on erittäin kannatettava. Koska jo nyt ja yhä kiihtyvästi tulevaisuudessa, ihmiskauppa siirtyy verkkoon ja tekijät hyödyntävät eri tavoin verkkoa rikollisessa toiminnassaan, on ensiarvoisen tärkeää ja kannatettavaa, että EU:n tuella kaikin tavoin pyritään panostamaan verkossa tapahtuvan ihmiskaupan torjumiseen ja toisaalta myös rikosten paljastamiseen.

Vaikka EU:ssa on haasteita ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa, toisaalta unionin jäsenvaltioissa tunnistetaan yhä enemmän ihmiskaupan uhreja. Erityisen huolestuttavaa on se, että samalla rikoksista vastuuseen saatavien tekijöiden määrä on laskenut tai ei ainakaan ole kasvanut samassa suhteessa. Rikosvastuun toteutumisessa on siten suuria haasteita koko EU:n alueella – myös Suomessa. Kun lisäksi huomioidaan, että ihmiskauppa on usein kansainvälistä rikollisuutta, EU:lla ja sen virastoilla (Europol, Frontex, Eurojust, Ceuol) on tärkeä rooli ja siksi on kannatettavaa, että Suomi tuo tämän omissa kannoissaan esiin.

Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä yhteistyön tiivistämistä ihmiskaupan uhrien lähtömaiden kanssa ja esitys ihmiskaupan vastaisen työn vahvasta integroimisesta juuri esimerkiksi Afrikka- ja Länsi-Balkan strategioiden toimeenpanoon, on kannatettavaa.

Oikeusministeriön perusmuistiossa nostetaan esiin mahdollisuus tehostaa ihmiskaupan vastaista työtä turvapaikka- ja maahanmuuttopoliittisin keinoin.

Esimerkkinä mainitaan Dublin-menettelyn yhteydessä sen huomioiminen, etteivät palautetut ihmiskaupan uhrit joudu uudelleen hyväksikäytön uhreiksi. Maahanmuuttovirasto toteaa koko Dublin-järjestelmän perustuvan jäsenvaltioiden väliseen keskinäiseen luottamukseen siitä, että muut jäsenvaltiot noudattavat niitä sitovaa EU-lainsäädäntöä. Kynnys tästä keskinäisen luottamuksen periaatteesta poikkeamiselle sekä sen kyseenalaistamiselle on korkea. Dublin-menettelyn nopeuden ja toimivuuden takaamiseksi ja sitä kautta laittomaan edelleen liikkumiseen tehokkaasti puuttumiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että myös mahdollisten ihmiskaupan uhrien kohdalla voidaan luottaa siihen, että mahdollisen uhrin tilanne selvitetään vastuuvaltiossa ja hän saa siellä mahdollisesti tarvitsemia palveluita. Mahdollisten ihmiskaupan uhrien siirrossa tulisi EU-lainsäädännössä mahdollistaa se, että tieto mahdollisesta uhritumisesta voidaan toimittaa etukäteen vastaanottajavaltion viranomaisille, jotta he voivat kansallisesti järjestää mahdolliset auttamistoimet. Komission tulisi tukea jäsenvaltioita siinä, että ihmiskaupan uhrit saavat apua kansainvälisten ihmiskauppasopimusten ja EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla kaikissa jäsenvaltioissa.

Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä sitä, että Suomi peräänkuuluttaa ihmisoikeusperusteista lähestymistapaa ja sitä, että valmistelussa huomioidaan eri tavoin varsinkin erityisen haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt sekä lapsi- ja sukupuolinäkökulmat.

Ylijohtaja

Jari Kähkönen

Erityisasiantuntija

Emma Rimmanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 03.11.2020 klo 08:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä